

Demokracija i sigurnost

u Jugoistočnoj Evropi

Tema broja Sirija: Diktatura i globalni ideološki konflicti

Edina Bećirević
Nerzuk Ćurak
Kurt Bassuener
Sergej Romanenko
Gareth Harding
Anton Bebler
Muhamed Jusić
Jamie Shea
Mara Hvistendhal
Cara Parks
Joshua E. Keating
Zbigniew Brzezinski
Vlado Aržinović
Muhamed Smajić
Elmir Grebović

ISSN 1986-5708

IMPRESUM

Izdavač

Glavni urednik:
Zamjenica glavnog urednika:

Tehnički urednik:

Uređuje:

Stalna suradnja:

Savjet časopisa

Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi

• Godina 2 • broj 10/11 • 2012

ATLANTSKA INICIJATIVA

Udruženje za promicanje euroatlantskih integracija BiH
Sarajevo

Vlado Azinović

Edina Bećirević

Sead Turčalo

Redakcijski kolegij

Muhamed Jusić

Asaf Alibegović

Lektura

Zinaida Lakić

Grafički dizajn

Alma Hrasnica

Godina

2012.

Izlazak ovog časopisa omogućili su:

Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u BiH,

Ambasada Kraljevine Norveške u BiH

Napomena:

Mišljenja iskazana u tekstovima objavljenim u ovom broju odražavaju osobne stavove autora, a ne nužno i redakcije časopisa ili Atlantske inicijative.

Časopis Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi je indeksiran i dostupan u punom tekstu u Central and Eastern European Online Library (CEEOL). (<http://www.ceeol.com>)

Sadržaj

UVODNIK

BIH

REGIONALNE (GEO)POLITIKE

AKTUELNO

IZ AKADEMSKE RADIONICE

- 3** Edina Bećirević
- 5** Nerzuk Ćurak
ŽIŽEK I BOSNA I HERCEGOVINA:
DESNA SKRETANJA LJEVIČARSKE IKONE
- 7** Kurt Bassuener
KATALIZIRANJE DEMOKRATSKIH PROMIJENA U BIH
– ZAPAD MORA ODVESTI DAYTON U HISTORIJU
MEĐUNARODNA SIGURNOST
- 10** Sergej Romanenko
ANALIZA STRATEGIJA NACIONALNE SIGURNOSTI
ZEMALJA ZAPADNOG BALKANA
- 18** US. Defense Ministry
NOVA STRATEGIJA ODBRANE SAD
- 25** Gareth Harding
MIT O EVROPI
- 31** Anton Bebler
EU, NATO I “ARAPSKO PROLJEĆE”
- 36** Muhamed Jusić
SUKOBI U SIRIJI KROZ PRIZMU HISTORIJSKIH
SUNITSKO-ŠIITSKIH ODNOSA
- 41** Jamie Shea
ODRŽAVANJE RELEVANTNOSTI NATO SAVEZA
- 51** Mara Hvistendhal
ROD i NASILJE
- 54** Cara Parks, Joshua E. Keating
RATNI BROD ZEMLJA
- 58** Zbigniew Brzezinski
8 GEOPOLITIČKI UGROŽENIH VRSTA
- 61** Vlado Azinović
TERORIZAM: FENOMENOLOŠKA ANALIZA
- 73** M. Smajic i E. Grebović
KRIZNI MENADŽMENT

Udruženje građana Atlantska inicijativa iz Sarajeva je nevladina i neprofitna organizacija za promicanje euroatlantske ideje u Bosni i Hercegovini i podršku naporima za integraciju BiH u Sjevernoatlantski savez (NATO) i Evropsku uniju.

Cilj Atlantske inicijative je svojim aktivnostima doprinijeti stvaranju društva znanja u BiH koje će omogućiti građanima da ključne odluke o svojoj i budućnosti zemlje donose na temelju informiranog mišjenja i činjenica, a ne na temelju predrasuda, jednostranih interpretacija, propagandičkih, ideoloških ili dogmatskih postavki.

Osnivači i članovi Atlantske inicijative su članovi akademске zajednice – profesori, asistenti i studenti više fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kao i građani koji svojim znanjima i različitim aktivnostima žele objasniti važnost euroatlantske integracije BiH, te dubinu i značaj političkih, ekonomskih, sigurnosnih i društvenih promjena koje će ta integracija donijeti.

Časopis "Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi" jedan je od naših projekata koji provodimo u partnerstvu sa vladama Ujedinjenog Kraljevstva i Kraljevine Norveške. Zahvalni smo za podršku NATO Štabu u Sarajevu, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Ministarstvu odbrane BiH, te George Marshall Alumni asocijaciji u Bosni i Hercegovini. Više informacija o našim aktivnostima možete doznati na web portalu www.atlantskainicijativa.org.

UVODNIK

Edina Bećirević

Argument da je slika jednostavnog svijeta - u kojem se na svakom čošku planetе precizno znalo ko su prijatelji, a ko nepriatelji - zapravo opasna, s pravom je dominirao diskursom kritičara Hladnog rata. Bila je to opasnost pod kontrolom, opasnost koja se podrazumijevala. Takav svijet bio je jasno ideološki definiran i pronaći ključna pitanja oko kojih bi se radikalna desnica i radikalna ljevica slagale, bilo je nezamislivo.

Teoretičari su i nakon Hladnog rata po inerciji težili pojednostavljivanju. I bilo da su pripadali školi onih koji su slavili "trijumf demokracije" (Fukuyama) ili "sukob civilizacija" (Huntington) pokazivali su potrebu za razumijevanjem i pronalaskom smisla nadolazeće stvarnosti. Sadržaj ovog broja ilustrira da je pronalazak takvog smisla sve teži zadatak. Tekstom "Desna skretanja ljevičarske ikone", Nerzuk Ćurak ukazuje na bliskost radikalne ljevice i radikalne desnice, iskazanu u duboko razočaravajućem pozivu Slavoja Žižeka ("planetarnog gurua poniženih i obespravljenih"; "javnog zagovaratelja revolucionarnih promjena") na "pragmatično" rješenje bosanskohercegovačkog pitanja: podjelu na dva dijela i prisajedinjenje Republike Srpske Srbiji. Ćurak s pravom zaključuje da se ovim činom revolucionar Žižek stavlja na stranu kontrarevolucije, poput mnogih drugih ekstremnih ljevičara današnjice, koji zbog slijepе kritike američkih intervencija podlijеzu intelektualnoj ljenosti i zanemaruju napore "međunarodne zajednice za spas jedne originalne multietničke zemlje kao što je Bosna i Hercegovina".

Tužna istina je da su proteklih šest godina napori "međunarodne zajednice" za spas Bosne i Hercegovine propali upravo zbog forsiranja etničkih odrednica u formuliranju politike. Izjednačavanje onih koji žele podjelu Bosne i Hercegovine i onih koji inisitiraju na njenoj cjelovitosti i neupitnosti njene državnosti godinama je bio dominantan diskurs međunarodnih zvaničnika. Nedavna ideološki nezamisliva i nadasve nemoralna koaliranja, otežala su poziciju onih koji se protive ovakvom argumentu, a razumijevanje situacije i stepenovanje odgovornosti unutrašnjih aktera sada zahtijeva mnogo više intelektualnog i analitičkog napora nego ranije. Zbog toga je nastup Visokog predstavnika u Vijeću sigurnosti UN-a važan. Valentin Inzko pokazao je potpuno razumijevanje uzorka krize, što je prvi korak ka njenom rješenju.

Dugogodišnji analitičar bosanskohercegovačkih i regionalnih prilika autor Kurt Bassuener, u tekstu "Katalizacija demokratskih promjena u Bosni i Hercegovini—Zapad mora odvesti Dayton u historiju", ide korak dalje i nudi vrlo jednostavna i izvodiva rješenja. Ali njegov tekst će uvrijediti sujete mnogih međunarodnih zvaničnika koji jednostavno nisu spremni priznati da je Bosni i Hercegovini potrebna nova strategija. Bassuener nade polaže u dva glavna grada, Washington i Berlin, odnosno individualne inicijative Baracka Obame i Angele Merkel. Brojni historijski primjeri ukazuju na važnost

ličnog predsjedničkog angažmana u promjenama vanjskopolitičkih strategija i rješavanju kriza i stoga je Bassuenerovo upozorenje da slom bosanskohercegovačke države i tragediju koja bi uslijedila može spriječiti samo najmoćniji čovjek na svijetu, daleko od naivnog.

U tom kontekstu, teza da vanjska politika zapravo ne postoji, nego da je to unutrašnja politika koja se samo preljeva preko državnih granica, ako je tačna, mogla bi biti korisna. Postmoderno tumačenje sigurnosti intelektualno je inspirativno, ali evropska ekonomска i politička kriza uz povratak ruskog uticaja na svjetsku scenu, pozivaju na podsjećanje na tradicionalnu geostrategiju: rizici rastućeg ruskog uticaja u regionu postaju sve ozbiljniji razlog za puni američki angažman na Balkanu.

Uredništvo ovog časopisa kontinuirano je upozoravalo da je ubrzani prijem Bosne i Hercegovine u NATO preduvjet za očuvanje države koji nudi sigurnosni kishobran neophodan za uspješne reforme. Tokom nedavne posjete, američka državna sekretarka Hillary Clinton odlučno je zagovarala pridruženje Bosne i Hercegovine Sjevernoatlantskom savezu. Bilo je ohrabrujuće slušati Clintonovu, ali duboko razočaravajuće nakon njene posjete slušati različite neinformirane interpretacije o modelima bh. NATO članstva, od kojih je ipak najapsurdnija ideja da se i "demilitarizirani" možemo pridružiti najmoćnjem vojnom savezu na svijetu. Stoga je tekst "Održavanje relevantnosti NATO saveza" autora Jamie Shea važan kao pozadina za smislenu i informiranu debatu o ovoj temi.

Sadržaj ovog broja Demokracije i sigurnosti u Jugoistočnoj Evropi reflektuje preplitanja globalne, regionalne i domaće, bosanskohercegovačke stvarnosti. Kontinuirana ekonomска kriza, sindrom opće nesigurnosti i odsustva jasnih ciljeva prepoznatljivi su na svim pomenutim nivoima, što odnose unutar globalne zajednice ubrzano čini sve komplikiranjim i teže razumljivim...

Časopis „DEMOKRACIJA I SIGURNOST U JUGOISTOČNOJ EVROPI“ je dostupan u online biblioteci za Centralnu i Istočnu Evropu (Central and Eastern European Online Library (C.E.E.O.L.) (<http://www.ceeol.com>).

